

Siilinjärven kirkonkylän yleiskaava - kajoamislupaneuvottelu

aika ma 19.10.2015, klo 10.00 – 11.15

paikka Siilinjärven kunta, kokoushuone Alvari

osallistujat Tanja Tenhunen, maakunta-arkeologi, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Timo Nenonen, kaavoituspäällikkö, Siilinjärven kunta
Annaelina Isola, yleiskaava-arkkitehti, Siilinjärven kunta

Muistio

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Timo Nenonen avasi kokouksen. Nenonen toimii puheenjohtajana ja Annaelina Isola laatii muistion. Kasurilan ja Vilholan muinaisjäännöskohteista keskusteltiin jo 7.10.2015 järjestetyssä yleiskaavojen työneuvottelussa, mutta neuvottelu ei ollut kajoamisluvan hakemiseksi riittävä.

2. Kirkonkylän yleiskaava-alueen muinaisjäännökset

Siilinjärven Kirkonkylän yleiskaava-alueella on kaksi muinaisjäännöskohdetta, Vilhola ja Kasurila, joiden alueilla kunnalla on tavoitteena muuttaa maankäyttöä nykyisestä viljelykäytöstä asumiseen. Vilholan ja Kasurilan osalta keskusteltiin muinaismuistolain 13 § mukaisesti kaavasunnitelmien ja muinaisjäännösten yhteensovittamista. Näiltä osin Museovirasto osallistuu neuvotteluun ohjaamalla maakuntakunta-arkeologia.

Maakuntamuseo ja Museovirasto ovat 2.10.2015 neuvotelleet keskenään Siilinjärven kirkonkylän arkeologisen inventoinnin tuloksien vaikutuksista kaavasunnitelmiin. Maakuntamuseon Tanja Tenhunen on keskustellut myös Museoviraston ympäristöjuristi Juha Maaperän kanssa. Hänen kantansa oli, että tutkimukset tehdään kaavaprosessin aikana kajoamisluvan kautta. Toinen, epätyytyvämpi ratkaisu hänen mukaansa olisi kajoamislupa, joka ehtoineen merkitään kaavamääräykseen ja aloitetaan tutkimukset mahdollisesti nyt syksyllä esimerkiksi toisen kohteen osalta koekaivauksilla ja jatketaan molempien kohteiden kanssa ensi keväänä. Asemakaavavaiheeseen siirtämistä hän ei pitänyt hyvänä tai mahdollisena ratkaisuna. Tässä vaihtoehdossa kaavaprosessi kuitenkin voisi edetä.

Tanja Tenhunen kertoi arkeologisen inventoinnin tuloksista sekä arvioi raportin ja tehdyn inventoinnin kattavuuden. Inventointi on riittävä, mutta historiallisten karttojen hyöty historiallisen ajan muinaisjäännösten eli vanhojen asuinpaikkojen kartoituksessa olisi voitu tuoda esiin (esim. taulukkona, jossa todetaan nykyinen maankäyttö ja arvioidaan mahdollinen säilyneisyys). Inventoinnin ja olemassa olevien tietojen perusteella museo puoltaa kajoamisluvan myöntämistä kunnalle sillä edellytyksellä, että sen ehtona on riittävät arkeologiset tutkimukset kohteilla.

Vilholan kivikautinen kohde olla tällä hetkellä asemakaavassa sm-aluemerkinnällä VL-alueella. Kunnan tavoitteena on muuttaa alue AP- alueeksi. Kasurilan moniperiodinen kohde on kaavaluonnoksessa AP-1-alueella.

Kunta toivoo, että kaavaehdotus tulee nähtäville jo tämän vuoden kuluessa.

Vaihtoehtoina on muinaisjäännösalueiden säilyttäminen kaava-alueella siten, että niiden ympärillä on viheraluetta. Kasurilan osalta tämä vaatii muinaisjäännöksen tarkempaa aluerajausta koekaivauksilla. Vilholan asuinpaikka-alue laajeni vuoden 2014 inventoinnissa, mutta Vilholantien pohjoisen puoleista aluetta ei pystytty riittävällä tarkkuudella inventoimaan, jotta voitaisiin todeta, ettei se jatku tälle alueelle. Tällä, kaavaluonnoksessa AP-alueeksi suunnitellulla alueella tulee myös tehdä tarkempia koekaivauksia muinaisjäännöksen rajaamiseksi.

Toinen vaihtoehto on hakea Museovirastosta kajoamislupaa, jonka ehtona on kaavaprosessin aikana tehtävät riittävät arkeologiset tutkimukset. Tutkimukset aloitetaan koekaivauksilla (esimerkiksi peltomullan konekaivu ja seulominen), jossa määritellään asuinpaikkojen luonne, laajuus ja säilyminen. Tämän jälkeen edetään tulosten perusteella suunniteltuihin kaivauksiin. Riittävien tutkimusten jälkeen kohteita ei merkitä kaavakarttaan. Tutkimusluvat myöntää Museovirasto.

Kunta on laatinut alustavan sopimuksen kaivauksista Mikroliitti Oy:n / Timo Jussilan kanssa. Konsultti hakee tutkimusluvan Museovirastolta.

3. Yhteenveto ja jatkotoimista sopiminen

Keskustelussa päädyttiin kajoamisluvan hakemiseen. Mikäli Museovirasto antaa kajoamisluvan, kaavaehdotuksessa säilytetään AP-1 –merkinnät sekä niiden päällä aluerajausmerkintänä sm-rajaukset. Koekaivaukset alkaisivat Kasurilan kohteessa syksyllä 2015 ja jatkuisivat keväällä 2016 Kasurilan ja Vilholan kohteissa. Vilholantien pohjoispuolella maanpinta on nyt mulloksella ja sen silmämääräinen tutkiminen on mahdollista, jotta voidaan arvioida Vilholan kohteen laajuutta pohjoisen suuntaan.

Neuvottelun tulos saatetaan muinaisjäännösten osalta Museoviraston hyväksyttäväksi. (Muinaismuistolain 13 §:ssä todetaan, että mikäli muinaismuistolain 13 §:n mukaisissa neuvotteluissa ei päästä yksimielisyyteen, on Museoviraston alistettava asia valtioneuvoston ratkaistavaksi).

Mikäli kajoamislupa saadaan, sm-aluerajausmerkinnän sisältöön ehdotetaan seuraavaa määräystekstiä, johon toivotaan Museoviraston kannanottoa:

”sm = Muinaismuistoalue, jolle on saatu Museoviraston myöntämä kajoamislupa. Kunta suorittaa kajoamisluvan edellyttämät kaivaukset viimeistään keväällä 2016.”

4. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin kello 11.15.

Muistion vakuudeksi,
Siilinjärvellä 19.10.2015

Annaelina Isola